

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

Singelland- Praktijkonderwijs

Vastgesteld d.d.

Naam school	Praktijkschool Singelland de Venen
Bestuur	osg Singelland
Adres	De Ring 4, 9202 NW Drachten
Telefoonnummer	0512-517624
Email	info.devenen@singelland.nl
Website	www.singelland.nl
Brinnummer	04YE-00

Invulinstructies:

- *Hoofdstuk 1 met algemene informatie is uit het basismodel verdwenen. Het staat scholen vrij om in hoofdstuk 1 aanvullingen te doen met informatie over school. Ook kunnen scholen het SOP aanvullen met een eigen ontwikkelings hoofdstuk of een hoofdstuk over de organisatie van de ondersteuning voor leerlingen binnen de school.*
- *Je kunt als school aanvullingen doen op de teksten in hoofdstuk 1 (beschrijving niveaus van ondersteuning). De aanvullingen moeten wel passen binnen de teksten van het nieuwe ondersteuningsplan.*
- *Het advies is om eerst hoofdstuk 3 in te vullen (beschrijving aanbod) voordat de kruisjes in hoofdstuk 2 worden gezet. Maak hierbij gebruik van het 'spiekbriefje' uit de presentatie van 29 mei 2018.*
- *Er zijn twee modellen voor hoofdstuk 2: een model inclusief de kolom Meedoen en een model exclusief de kolom Meedoen. Scholen mogen zelf kiezen wel model er wordt gebruikt.*
- *Reguliere scholen voor voortgezet onderwijs mogen geen rijen toevoegen in hoofdstuk 2. Dit omdat de scholen dan niet meer onderling vergelijkbaar zijn en er geen overzicht van het samenwerkingsverband gemaakt kan worden.*
- *Wees in hoofdstuk 3 concreet en realistisch: beschrijf wat je daadwerkelijk kan bieden als school (en niet wat je wenst te bieden). Er zijn in het geel een aantal voorbeelden opgenomen.*
- *In hoofdstuk 3 de beschrijvingen opnemen van het aanbod op het gebied van Meedoen Plus en Meerdoen. Geef daarbij steeds aan of het aanbod betreft op het gebied van Meedoen Plus óf Meerdoen (vakje rij 1, kolom 1, zie voorbeeld)*
- *In hoofdstuk 3: in het vakje rij 1, kolom 2 schrijf je het thema en de naam van het aanbod (zie voorbeeld)*
- *Lees voorafgaand aan het invullen van het SOP de presentatie van 29 mei 2018 door!*
- *Deze invulinstructie en de voorbeelden verwijderen uit het SOP voordat je het SOP laat vaststellen!*
- *Bij vragen: bel ons 0512-726017*

Voorwoord

Voor u ligt het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van Praktijkschool Singelland de Venen

Onze school is wettelijk verplicht minimaal één keer in de vier jaar een schoolondersteuningsprofiel op te stellen waarin de school heeft vastgelegd welke voorzieningen zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven. Met dit schoolondersteuningsprofiel kunt u als ouder, school of andere betrokkene lezen welk onderwijs- en ondersteuningsaanbod onze school biedt aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daarnaast kunt u het ondersteuningsaanbod van de diverse scholen in de regio onderling vergelijken.

Voor meer informatie over de school kunt u uiteraard ook de website van deze school bekijken. Hierop is onder meer de schoolgids met informatie voor ouders te vinden. Ga vooral ook eens kijken op de open dag om de sfeer te proeven en al uw vragen direct te stellen, of maak een afspraak voor een gesprek op de school.

Als u uw kind/leerling bij deze school aanmeldt, onderzoekt de school vervolgens de plaatsingsmogelijkheden. Per leerling wordt daarover door de schooldirectie een zorgvuldig afgewogen besluit genomen. Voor vragen over ondersteuning op de school, aanmelding en toelating kunt u contact opnemen met de ondersteuningscoördinator.

Ons schoolondersteuningsprofiel is met zorg en aandacht opgesteld door de schooldirectie van deze schoollocatie. De ouders, docenten en leerlingen in de Medezeggenschapsraad hebben voorafgaand aan de vaststelling advies gegeven over de inhoud van het schoolondersteuningsprofiel. Het schoolondersteuningsprofiel is voor het laatst bijgesteld op: 17-05-2019.

Hoofdstuk 1 Beschrijving van de niveaus van ondersteuning

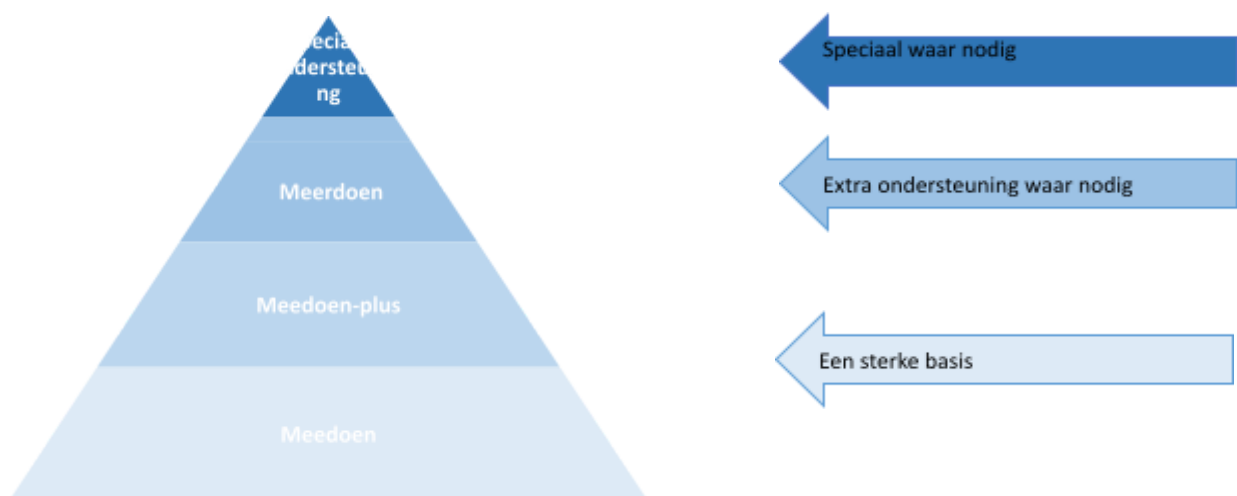
vooraf

1.1 Inleiding

Praktijkschool de Venen is samen met 34 andere schoollocaties in Zuidoost-Friesland VO onderdeel van het gelijknamige samenwerkingsverband passend onderwijs. We onderscheiden binnen ons samenwerkingsverband passend onderwijs vier niveaus van ondersteuning. Binnen de reguliere VO scholen komen er drie niveaus van ondersteuning voor: basisondersteuning, basisondersteuning plus en extra ondersteuning. Het vierde niveau van ondersteuning is de mogelijkheid voor extra ondersteuning buiten de VO-school, die plaatsvindt op het OPDC of het Voortgezet Speciaal Onderwijs. Alle scholen mogen zelf de inrichting van de ondersteuning aan leerlingen op schoolniveau organiseren. Het samenwerkingsverband bepaalt het minimale niveau van basisondersteuning dat elke school in ieder geval moet bieden (Meedoen). Een school kan ervoor kiezen om een hoger niveau van basisondersteuning te bieden. Dit noemen we basisondersteuning-plus. Daarnaast bieden scholen voor regulier VO extra ondersteuning (Meerdoen). Of een leerling binnen de school ondersteuning ontvangt op het gebied van Meedoen (plus) of Meerdoen hangt af van:

- De intensiteit van de ondersteuning die de leerling nodig heeft
- De inrichting van de ondersteuningsstructuur binnen de school en de beschikbare expertise binnen de school
- De mate waarin aanpassingen in methoden/materialen/faciliteiten nodig zijn
- De mate waarin de leerling een aangepaste omgeving nodig heeft
- De ketenpartners die beschikbaar zijn

Voor plaatsing op het ondersteuningsniveau speciale ondersteuning (VSO en OPDC) is altijd een indicatie nodig van het samenwerkingsverband. Er zijn binnen het samenwerkingsverband afspraken gemaakt wanneer er een indicatie afgegeven kan worden voor deze voorzieningen.

1.2 Basisondersteuning (MEEDOEN)

'Wijzigingen aan, op en om het speelveld'

Ondersteuningsaanbod dat voor elke leerling beschikbaar is op het moment dat het nodig is. Deze basisondersteuning wordt geboden op alle scholen binnen het samenwerkingsverband Zuidoost-Friesland VO. De ondersteuning die valt onder de basisondersteuning wordt binnen het samenwerkingsverband aangeduid met 'MEEDOEN'. Het niveau van basisondersteuning is de norm die de onderwijsinspectie stelt met betrekking tot de basiskwaliteit. Met behulp van deze basisondersteuning zal het voor de meeste leerlingen mogelijk zijn om het onderwijsprogramma op gelijke voet te volgen met hun klasgenoten. Het niveau van basisondersteuning is vastgelegd in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en opgenomen in

bijlage 1 van dit schoolondersteuningsprofiel. De basisondersteuning wordt dus niet beschreven in het schoolondersteuningsprofiel in hoofdstuk 4.

1.3 Basisondersteuning plus (MEEDOEN PLUS)

'wijzigingen aan, op en om het speelveld boven het minimale niveau van basisondersteuning'

Daarnaast kunnen scholen ervoor kiezen een breder niveau van basisondersteuning te bieden. Dit wordt aangeduid met de toevoeging van de 'plus', MEEDOEN-PLUS. Hierin kunnen verschillen zijn tussen de afzonderlijke scholen. Het gaat hierbij om ondersteuning op individueel- of groepsniveau met een (in beginsel) tijdelijk en preventief (voorkomend) of licht curatief (oplossend) karakter. Deze ondersteuning is in principe voor elke leerling binnen de school beschikbaar.

1.4 Extra ondersteuning (MEERDOEN)

'Aanpassen van de spelregels'

Voor een deel van de leerlingen is er echter meer nodig dan de basisondersteuning om de opleiding binnen de gebruikelijke studieduur op niveau af te ronden. Er zullen structurele aanpassingen in de regels van de opleiding moeten worden toegestaan: aanpassingen in de begeleiding, studielast, toetsen of in het schoolgebouw. Als de 'spelregels' worden opgerekt is het mogelijk voor deze leerlingen binnen de grenzen van het aangeboden programma hun opleiding in het regulier onderwijs af te ronden. Het gaat hierbij om ondersteuning met een structureel, langdurig karakter op individueel niveau. Hierbij doet de school maximale aanpassingen in het onderwijsaanbod, leermiddelen en personele inzet. Als er sprake is van MEERDOEN dan spreken we over extra ondersteuning op schoolniveau en wordt er planmatig gewerkt door middel van het opstellen van een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Dit betekent dat middels dit OPP ouders van het kind structureel en formeel betrokken worden bij de beslissingen over de vormgeving van de ondersteuning aan hun kind.

1.5 Speciale ondersteuning

'veranderen van speelveld'

Als het niet mogelijk is om een leerling met extra ondersteuning binnen een reguliere school voor voortgezet onderwijs een passende onderwijsplek te bieden, zijn er binnen het samenwerkingsverband twee voorzieningen beschikbaar: het VSO en het OPDC. Bij een plaatsing van leerling in één van deze beide voorzieningen spreken we over speciale ondersteuning. Het kan hierbij gaan om een tijdelijke plaatsing op het OPDC, een symbiose met inschrijving in het VSO of een plaatsing in het VSO. Hiervoor is altijd een indicatie van het samenwerkingsverband nodig. Dit ondersteuningsaanbod wordt geboden op het OPDC en scholen voor het voortgezet speciaal onderwijs.

1.6 Als het aanbod niet passend blijkt bij de onderwijsbehoeften

'grenzen aan de ondersteuning'

Het kan voorkomen dat ondanks dat de school zich optimaal inspant om voor alle leerlingen maximale aanpassingen in het onderwijsaanbod, leermiddelen en personele inzet te realiseren dat zelfs dit niet voldoende tegemoet komt aan de zeer specifieke onderwijsbehoeften van de leerling om de opleiding binnen de gebruikelijke studieduur op niveau af te ronden. In dat geval zal de school vanuit haar wettelijke zorgplicht in ieder geval in samenspraak met ouders de leerling naar een passende onderwijsplek toe leiden.

1.7 Beschikbare expertise binnen de school

<i>Expertise</i>	<i>Inzet</i>
Ondersteuningscoördinator	Coördinator leerlingenondersteuning: 0,3 fte
Gedragsspecialist	Orthopedagoog via Expertise Centrum Singelland: 0,5 fte
Dyslexiecoach	Eigen formatie en ingehuurd van Expertise Centrum Singelland: 0,4 fte
Schoolmaatschappelijk werker	SMW via Expertise Centrum Singelland: 0,4 fte
Leerplichtambtenaar	Via gemeente: op aanvraag
Consulent Passend Onderwijs	Via SWV op aanvraag
Leerlingenbegeleiders (incl. TOM)	Eigen formatie: 0,4 fte

Totale formatie OT	2 fte

Hoofdstuk 2 Het schoolondersteuningsprofiel

Het schoolondersteuningsprofiel geeft inzicht in de basisondersteuning (Meedoen), basisondersteuning plus (Meedoen plus) en de extra ondersteuning (Meerdoen) die op de school wordt geboden. In hoofdstuk 3 zijn de ondersteuningsarrangementen op het gebied van Meedoen Plus en Meerdoen uitgeschreven.

Personeel ondersteuningsaanbod voor leerlingen	Meedoen	Meedoen plus	Meerdoen	Niet aanwezig
<i>Ondersteuning bij leren</i>				
Bijlessen gericht op vakinhoud	X			
Ondersteuning bij rekenproblemen	X			
Ondersteuning bij taalproblemen	X	X	X	
Ondersteuning bij leesproblemen	X	X	X	
Verrijkingsaanbod	X			
Ondersteuning bij leergedrag				
Ondersteuning bij faalangst	X	X		
Ondersteuning bij examenvrees/toetsangst	X			
Huiswerkondersteuning	X			
Ondersteuning bij motivatieproblemen	X			
Studiebegeleiding (gericht op leren leren)	X			
Ondersteuning bij planning en organisatie	X	X		
Ondersteuning bij sociaal-emotioneel functioneren				
Ondersteuning bij de behoefte aan structuur/voorspelbaarheid	X			
Ondersteuning bij de sociaal emotionele ontwikkeling	X		X	
Ondersteuning bij de ontwikkeling van de weerbaarheid	X	X	X	
Ondersteuning bij de ontwikkeling van de sociale vaardigheden	X	X	X	
Ondersteuning bij fysieke beperkingen				
Ondersteuning bij lichamelijke beperkingen	X		Indien nodig X	
Ondersteuning bij motorische beperkingen	X		Indien nodig X	
Ondersteuning bij visuele beperkingen	X		Indien nodig X	
Ondersteuning bij auditieve beperkingen	X		Indien nodig X	
Ondersteuning bij spraak/taal problematiek	X		X	
Ondersteuning bij langdurig en chronische ziekte	X		Indien nodig X	
(School)loopbaanondersteuning				

Ondersteuning bij overgang po-vo	X			
Ondersteuning bij overgang vo-vervolgonderwijs	X			
Ondersteuning bij overgang van vo-werk	X			
Ondersteuning bij verzuim	X			
Gespecialiseerd mentoraat	X			
Individueel ontwikkelingsplan	X			
Gespecialiseerde leerlingbegeleiding	X			

Ondersteuningsaanbod door aanpassingen in de organisatie van de school, het gebouw van de school of het lesmateriaal	Aanwezig voor alle leerlingen	Aanwezig voor één of meerdere leerlingen	Niet aanwezig
Organisatie			
Docententeam van 8 of minder docenten per klas			X
Inzet assistenten (meer handen in de klas)	X	X	
Weinig wisseling lokalen			X
Werken met blokuren (80-100 minuten)	X		
Vast lokaal	X		
Vaste schooltijden	X		
Een rooster zonder tussenuren	X		
Time-out plekken	X		
Individuele werkruimtes		X	
Kleine klassen (minder dan 20 leerlingen)	X		
Individuele aanpassingen in het lesrooster	X		
Individuele aanpassingen in het onderwijsaanbod	X		
Vaste persoon waar de leerling naar toe kan tijdens vrije momenten	X		
Onderwijs op afstand voor zieke leerlingen		X	
Lesmateriaal			
Verlenging toetstijd	X		
Auditieve ondersteuning toetsen	X		
Visuele aanpassing toetsen	X		
Gebruik van laptop/computer bij motorische problemen	X		
Auditieve ondersteuning lesmateriaal	X		
Visuele aanpassing lesmateriaal	X		
Ondersteuning bij time-management	X		
Beschikbaarheid digitaal lesmateriaal	X		
Gebouw			

Rolstoeltoegankelijk gebouw		X	
Rolstoelvriendelijke praktijklokalen		X	
Rolstoelvriendelijke leslokalen		X	
Therapieruimte		X	
Extra schoonmaak in verband met allergieën			X
Time-out ruimte		X	
Visuele ondersteuning in de school			X
Prikkelarme inrichting lokalen	X		
Prikkelarme werkplekken in de klas	X		
Pauzeloekaal met toezicht			X
Individuele pauzeruimte		X	

Hoofdstuk 3 Ondersteuningsarrangementen (Meedoen-plus en Meerdoen)

Ondersteuning bij leren

<i>MEEDOEN</i>	<i>Stagevoorbereiding</i>
Inhoud (wat is het)	Arbeidstraining, en interne stage en groepsstage.
Wat is het doel	Het aanleren van arbeidscompetenties.
Voor wie	leerlingen uit het eerste en tweede leerjaar.
Door wie	Docenten en/of onderwijsassistenten voor arbeidstraining en interne stage.
Intensiteit	Arbeidstraining: 2 uur per week gedurende het 1e en 2e leerjaar. Interne stage: 4 uur per week gedurende het 2e leerjaar. Groepsstage: gedurende een korte periode een stage onder begeleiding buiten school.
Voorwaarden/procedures	leerlingen worden gevolgd en besproken aan de hand van een thermometer, die speciaal voor deze vakken is ontwikkeld. Aan het einde van leerjaar twee wordt vastgesteld of een leerling toe is aan het starten met de externe stage.
Extra informatie	Dit traject is voor leerlingen die bij ons in klas 1 zijn gestart. Voor zij-instromers kan er een andere route gevolgd worden.

<i>MEEDOEN PLUS</i>	<i>Stagevoorbereiding</i>
Inhoud (wat is het)	Extra arbeidstraining, begeleide stage, extra interne stage.
Wat is het doel	Arbeidscompetenties die nog niet beheerst worden verder aanbieden.
Voor wie	Leerlingen die nog niet toe zijn aan een externe stage. Leerlingen die later ingestroomd zijn.
Door wie	Docent/onderwijsassistent/stagecoach.
Intensiteit	4 tot 6 uur per week gedurende een periode van ongeveer 8 weken.
Voorwaarden/procedures	Begeleiding van arbeidstraining, interne stage en begeleide stage vindt plaats vanuit de arbeidstraining. Aan de arbeidstraining zijn een docent en een stagecoach gekoppeld.
Extra informatie	Na 8 weken wordt met behulp van de competenties beoordeeld of een leerling er aan toe is zelfstandig extern stage te gaan lopen. De groep kan ook voor leerlingen gebruikt worden die om wat voor reden dan ook bij externe stage uitvallen. Wanneer een leerling er eerder aan toe is om uit te stromen naar externe stage is dit ook mogelijk.

<i>MEEDOEN PLUS</i>	<i>Nederlandse taal ondersteuning voor anderstaligen</i>
Inhoud (wat is het)	Extra Nederlandse taal wordt aangeboden in groepen en/of individueel. Algemene taal en vaktaal worden aangeboden ter verbetering van de talige zelfredzaamheid binnen het praktijkonderwijs en/of stage.
Wat is het doel	Het niveau van de Nederlandse taal verbeteren, zodat de leerling kan profiteren van het lesaanbod.

Voor wie	Leerlingen afkomstig van de ISK en ander nieuwkomers.
Door wie	Logopedist en/of vrijwilligers
Intensiteit	groepsgewijs en/of individueel
Voorwaarden/procedures	Leerlingen afkomstig van de ISK en andere nieuwkomers, die onvoldoende taal tot hun beschikking hebben om te kunnen profiteren van het lesaanbod.
Extra informatie	Logopedist / dyslexiespecialist

<i>MEEDOEN PLUS</i>	<i>Ondersteuning bij spraak/taal problematiek</i>
Inhoud (wat is het)	Begeleiding bij de spraak- en taalontwikkeling. De leerling met TOS wordt ondersteund bij de inhoud van lessen of krijgt extra aanbod, zodat kansen op doorstroom naar MBO vergroot worden. Wat in de begeleiding wordt aangeboden wordt in overleg vastgesteld met de ambulante begeleider, leerling, ouders en school.
Wat is het doel	Ondersteuning bij de taalontwikkeling, zodat de leerling zo optimaal mogelijk kan profiteren van het lesaanbod.
Voor wie	Leerlingen met een arrangement vanuit cluster 2.
Door wie	Ambulant begeleider cluster 2
Intensiteit	Individueel of in een kleine groep. Met welke frequentie de begeleiding gegeven wordt, is afhankelijk van het arrangement.
Voorwaarden/procedures	De leerling moet in het bezit zijn van een arrangement afgegeven vanuit cluster 2.
Extra informatie	Logopedist / dyslexiespecialist

<i>MEEDOEN PLUS</i>	<i>Dyslexiebegeleiding</i>
Inhoud (wat is het)	Er wordt gerichte ondersteuning aangeboden voor leerlingen met dyslexie. Het aanbod op school is erop gericht zo goed mogelijk om te gaan met dyslexie, aangepast te leren en technieken in te zetten om je te helpen.
Wat is het doel	<ol style="list-style-type: none"> 1. De dyslectische leerling vergroot de functionele lees- en schrijfvaardigheid. 2. De dyslectische leerling krijgt de gelegenheid om te leren omgaan met de vastgestelde leerstoornis. - de leerling moet zo weinig mogelijk worden belemmerd in het volgen van de opleiding die passend is bij de cognitieve capaciteiten. 3. De dyslectische leerling kan omgaan met zijn/haar dyslexie.
Voor wie	Leerlingen met een dyslexieverklaring welke fysiek aanwezig is op school
Door wie	Logopedist/Dyslexiecoach
Intensiteit	Individueel of in groepsverband 1 maal per week
Voorwaarden/procedures	De problemen die de leerling met dyslexie heeft, belemmert hem/haar in het presteren op school.
Extra informatie	Logopedist / dyslexiespecialist

<i>MEEDOEN PLUS</i>	<i>Logopedie</i>
Inhoud (wat is het)	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnosticeren, adviseren en begeleiden van leerlingen met dyslexie, met een lees- en spellingachterstand of met een spraak- taalprobleem. • Overleg en adviseren betrokkenen zoals ouders, leerkrachten en andere deskundigen over de begeleiding en voortgang van de leerling.
Wat is het doel	<ul style="list-style-type: none"> • Achterstanden op het gebied van lezen, spelling en spraak- taalontwikkeling zoveel mogelijk wegwerken, zodat leerlingen het onderwijs kunnen volgen. • Leerlingen met dyslexie inzicht geven in hun problematiek. Door de begeleiding op inzicht te richten zullen de leerlingen zelfredzaam worden in de omgang met hun dyslexie. Op deze manier kunnen ze de lessen beter volgen. • Leerkrachten informeren en ondersteunen bij de problematiek van de leerlingen. • Ondersteuning bieden aan leerlingen met TOS en slechthorendheid.
Voor wie	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen met dyslexie. • Leerlingen met een lees- en/ of spellingachterstand. • Leerlingen met spraak-, taal-, communicatie- en gehoorproblemen.
Door wie	Logopedist.
Intensiteit	Afhankelijk van de problematiek. Over algemeen wekelijkse begeleiding individueel of in groepsverband.
Voorwaarden / procedures	De logopedist doet onderzoek bij leerlingen met het vermoeden van dyslexie of een leerling wordt aangemeld door de mentor. Indien er sprake is van een achterstand op het gebied van lezen en/of spelling of dat er problemen zijn op het gebied van de communicatie wordt de leerling ingepland voor begeleiding. Aan het einde van de begeleiding of een groepstraining wordt er een evaluatie geschreven door de logopedist.
Extra informatie	Logopedist / dyslexiespecialist

<i>MEEDOEN</i>	<i>Vorbereidingstraject overstap PRO - MBO</i>
Inhoud (wat is het)	<p>Om vanuit het PRO tot een succesvolle overstap te kunnen maken, biedt de Venen een tweejarig voortraject. Dit traject is bedoeld voor onze C leerlingen, die aan de vastgestelde criteria voldoen.</p> <p>Binnen dit traject wordt er gewerkt met huiswerk. Leerlingen worden hierbij door een docent begeleidt tijdens een wekelijks ingeroosterde huiswerkuur.</p> <p>De criteria zijn opgesteld in samenwerking met het MBO. Na twee jaar voorbereiding, volgt nog een half jaar symbiose op het MBO.</p>
Wat is het doel	Succesvolle overstap, waarbij leerlingen de entreeopleiding behalen en daarna zicht hebben op het behalen van een MBO2 diploma.
Voor wie	Leerlingen van klassen 4, die op C niveau functioneren.
Door wie	Twee vaste mentoren organiseren en begeleiden dit traject.
Intensiteit	In groepsverband.
Voorwaarden/procedures	Voor leerlingen die voldoen aan de opgestelde criteria.
Extra informatie	C. de Jong en J.Leistra

Ondersteuning bij sociaal emotioneel functioneren

<i>MEERDOEN PLUS</i>	<i>Stop, denk, doe / Geef me de 5 / Loopschrift</i>
Inhoud (wat is het)	Sommige leerlingen hebben veel moeite om hun impulsen te beheersen. Dit betekent dat zij geen natuurlijke "rem" bezitten of gebrekkig kunnen inzetten om hun impulsen te beheersen. Leerlingen met deze problemen kunnen zichzelf, de leerkrachten en hun ouders soms voor forse problemen stellen. In de training wordt deze problematiek besproken, gericht ingezet en uitgewerkt.
Wat is het doel	Doel is om te voorkomen dat leerlingen met een gebrekkige impulscontrole meteen handelt en niet nadenkt over de gevolgen..
Voor wie	Leerlingen met geringe impulscontrole.
Door wie	Leerlingbegeleider
Intensiteit	1 x maal per week gedurende een periode van 10 weken
Voorwaarden/procedures	Leerling valt op in de klas en daarbuiten
Extra informatie	Leerlingbegeleider / mentor

<i>MEEDOEN PLUS</i>	<i>Meidengroepen</i>
Inhoud (wat is het)	Deze training leert meisjes positief om te gaan met zichzelf en anderen (met elkaar).
Wat is het doel	<p>Positief zelfbeeld. Leerlingen worden gestimuleerd naar zichzelf te kijken op een positieve manier. De leerlingen kunnen benoemen waar ze goed in zijn en wat mooi is aan zichzelf. De leerlingen kijken naar hun kwaliteiten en kunnen benoemen waarmee ze aan ander kunnen helpen. De leerlingen weten dat positief denken een positief effect heeft op hun zelfbeeld.</p> <p>Lichaamshouding. De leerlingen ervaren verschillende lichaamshoudingen en wat voor effect dat heeft op jezelf en op een ander. Leerlingen kijken kritisch naar hun eigen lichaamshouding en het effect daarvan op anderen, ze kunnen benoemen hoe ze op anderen willen overkomen.</p> <p>Kledingstijl. Leerlingen leren wat een kledingstijl voor effect kan hebben op een ander, ze kunnen benoemen wat verschillende kledingstijlen bij hen oproept. Ze leren te kijken naar geschikte kleding voor verschillende situaties.</p> <p>Afstand en nabijheid Leerlingen ervaren het verschil tussen afstand en nabijheid en wat dat met ze doet. Leerlingen ervaren dat dat voor iedereen anders kan zijn.</p> <p>Vriendschap en relaties Leerlingen bespreken met elkaar het verschil tussen vriendschap en relaties. Zij gaan beseffen wat belangrijk is voor hun.</p> <p>Grenzen ontdekken en hieraan vasthouden. De leerlingen leren hun eigen grenzen te herkennen. Tevens leren ze hun grenzen aan te geven en hieraan vast te houden</p>
Voor wie	Er is gekozen om de meidentraining aan te bieden aan alle meisjes in het eerste en tweede jaar. Gebleken is dat daar behoefte aan is en werkt bij de meisjes uit een klas stimulerend en preventief.
Door wie	Maaïke Scholte, meiden 1e jaars. Margriet van der Woude, meiden 2e jaar
Intensiteit	1x per week een mentoruur.
Voorwaarden/procedures	Leerlingen worden aangemeld door hun mentoren.

Extra informatie	
------------------	--

MEERDOEN	Schoolmaatschappelijk werk
Inhoud (wat is het)	Schoolmaatschappelijk werk (smw) is de schakel als het gaat om coördinatie en afstemming van hulpverlening in en rondom school.
Wat is het doel	De missie van het schoolmaatschappelijk werk is het bevorderen dat onze leerling in onze samenleving tot hun recht komen, als mens en als burger. Schoolmaatschappelijk werkers streven ernaar samen dat leerlingen zich in wisselwerking met hun sociale omgeving zo goed mogelijk kunnen ontplooiën, naar hun eigen aard, behoeften en opvattingen, en dat ze rekening houden met anderen met wie zij samenleven.
Voor wie	Specifiek voor kwetsbare leerlingen met een extra zorgbehoefte, zoals bijvoorbeeld leerlingen met een ontwikkelingsachterstand, ADHD en autisme of met een risicovolle thuissituatie.
Door wie	Schoolmaatschappelijkwerker mevrouw M. Slomp
Intensiteit	De schoolmaatschappelijk werker is wekelijks op school werkzaam en beschikbaar voor tenminste 16 uur per week en biedt: <ul style="list-style-type: none"> ● Kortdurende begeleiding en (opvoed)ondersteuning aan ouders en leerlingen in afstemming met het ondersteuningsteam. ● Toeleiden naar de juiste hulpverlening, zeker wanneer sprake is van weerstand en onbekendheid. ● Coördinatie van de hulpverlening. ● Gemakkelijk en laagdrempelig contact voor ouders, leerlingen, docenten en mentoren. ● Deelname aan leerlingbespreking (op afroep) en advisering van het zorgteam. ● Preventieve ondersteuning; in kunnen grijpen voordat situaties escaleren doordat hulp in school aanwezig is. ● Conflictbemiddeling wanneer er sprake is van een (dreigend) conflict tussen ouders en school. ● Het begeleiden van thuiszitters op de weg terug naar school. ● Ondersteuning bij het aanvragen van schoolgeld, zorgtoeslagen, jeugdsportfonds e.d.
Voorwaarden/procedures	Aanmeldingen kunnen gaan via alle geledingen: Ouders en/of leerling en/of mentoren
Extra informatie	Voordelen van het interne schoolmaatschappelijk werk: <ul style="list-style-type: none"> - In dienst van de school; effectief, snel en passend. - Meewerkend in school; levert een bijdrage in het vergroten van ouderbetrokkenheid en schoolbetrokkenheid. - Ter plekke aanwezig: direct en flexibel inzetbaar. - Wordt aangestuurd door school, school heeft invloed op passende werkwijze smw. - Bekend bij collega's en leerlingen. - Toegankelijk en laagdrempelig voor ouders, leerlingen en school. - Bekend met en op de hoogte van de organisatie.

MEERDOEN	Orthopedagoog
Inhoud (wat is het)	De orthopedagoog doet onderzoek bij, geeft advies over en begeleidt docenten en ouders bij de opvoeding van leerlingen met een specifieke ontwikkelings-, onderwijs- en opvoedingsbehoefte.

Wat is het doel	Verbeteren van de ontwikkelings-, opvoedings en onderwijsproblemen waar leerlingen, ouders en docenten tegen aanlopen.
Voor wie	Specifiek voor docenten en ouders van kwetsbare leerlingen met een extra zorgbehoefte, zoals bijvoorbeeld leerlingen met een licht verstandelijke beperking, ontwikkelingsachterstand, ADHD en autisme of met een risicovolle thuissituatie.
Door wie	orthopedagoog mevr. J. Jellema
Intensiteit	De orthopedagoog is wekelijks op school werkzaam en beschikbaar voor tenminste 16 uur per week en biedt: <ul style="list-style-type: none"> • Participatie IZO/ZAT/MDO • Consultatie bij ondersteuningsvragen van leerlingen, docenten en ouders. • Coaching van mentor of zorgcoördinator bij het opstellen van een OPP en schrijft zelf mee aan het OPP. • Ondersteuning aanmeldingsprocedure voor de aanvraag van een praktijkonderwijs beschikking. • Participatie toelatingscommissie leerlingen met extra ondersteuningsvragen • Consultatie ten aanzien van het docenthandelen gericht op de ondersteuningsbehoefte van de leerling. • Ondersteuning en consultatie vanuit het de principes van handelingsgericht werken binnen de leerlingbegeleiding • Aanvraag van toelaatbaarheidsverklaring bij de toewijzingscommissie • Ondersteuning bij de implementatie OPP dmv scholing
Voorwaarden/procedures	Via de vastgelegde route voor aanmelding bij het ondersteuningsteam kan de orthopedagoog bij de leerling betrokken worden. Inbreng wordt gedaan door mentoren of andere leden van het ondersteuningsteam.

<i>MEERDOEN</i>	<i>Groeps PMT internaliserende en externaliserende problematiek</i> Schooljaar 2018-2020 voor de tweede keer als Pilot.
Inhoud (wat is het)	Preventieve groepstherapie PMT (psychomotorische therapie)
Wat is het doel	Negatieve schoolgang of kans op uitval vroegtijdig om te buigen.
Voor wie	Opvallend gedrag in school/klas, waardoor zorg ontstaat over schoolloopbaan. Het kan hierbij om druk, oppositioneel gedrag (externaliserend) of juist teruggetrokken gedrag (internaliserend) van leerlingen gaan.
Door wie	Twee therapeuten van Reik
Intensiteit	16 weken lang, 1 uur in de week Groepsgrootte: 8 tot 10 leerlingen
Voorwaarden/procedures	Bekostiging van betrokken gemeenten. Aangemeld door ondersteuningsteam met toestemming van leerling en ouders.
Extra informatie	

(School)loopbaanondersteuning

<i>MEEDOEN</i>	<i>WARME OVERDRACHT</i>
Inhoud (wat is het)	Bevorderen van de aansluiting van BAO naar VO zodat de leerling weinig tot geen problemen ondervinden in de overstap van groep 8 naar klas 1.

	Afstemmen van onderwijsinhoudelijke en pedagogisch-didactische aandachtsvelden.
Wat is het doel	Inzicht krijgen achter de persoon van de aanmelding: wie is hij/zij, wat kan hij/zij en hoe kunnen we de nieuwe leerling zo goed mogelijk bedienen om het niveau te behalen wat ze qua potentie zou moeten kunnen behalen. Benoemen van positieve eigenschappen.
Voor wie	Nieuwe leerlingen klas 1
Door wie	Orthopedagoog, ondersteuningscoördinator en onderbouw docenten
Intensiteit	Het gehele werkveld wordt bezocht, zelfs scholen met een minimale aanmelding. Gegevens worden verwerkt in een start OPP en gedeeld met het docententeam.
Voorwaarden/procedures	Privacyreglement in achtting nemen
Extra informatie	Brochure: Recht doen advies

Bijlage 1: Beschrijving van de basisondersteuning (Meedoen)

Samenwerkingsverband Zuidoost-Friesland VO

Inleiding

Het samenwerkingsverband Zuidoost-Friesland VO heeft het minimale niveau van basisondersteuning gedefinieerd op basis van de normen voor de basiskwaliteit van de onderwijsinspectie met betrekking tot de onderwijskwaliteit (Onderwijsproces en Schoolklimaat).

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces

Standaard OP1. Aanbod

Het aanbod bereidt de leerling voor op vervolgonderwijs en de samenleving

<i>Basiskwaliteit</i>
De school biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat.
Het aanbod bereidt de leerlingen inhoudelijk goed voor op (begeleide) arbeid of vervolgonderwijs.
Het onderwijs is gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie en op kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten
De inhoud van het onderwijsaanbod zijn afgestemd op de verschillende leerbehoeften van leerlingen. Dat houdt ook in dat er structureel en herkenbaar aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden op gebied van rekenen en in het bijzonder de beheersing van de Nederlandse taal.
De school heeft de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen verdeeld. Dit is een voorwaarde voor een doorlopende voortgang in de ontwikkeling van leerlingen.
De leerinhouden gaan van brede oriëntering gedurende de schoolloopbaan steeds meer richting gekozen specialisaties. Dit kan afgesloten worden middels het behalen van branchegerichte certificaten. Deze zijn gericht op uitstroom.
De school legt de doelen voor het onderwijs, de inhoud en de opbouw van het aanbod vast in het schoolplan.

Kernstandaard OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding.

De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

<i>Basiskwaliteit</i>
Voor alle leerlingen wordt er een Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP) opgemaakt. Hierin wordt beschreven welke begeleiding de leerling nodig heeft, welke belemmerende en bevorderende factoren van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling en wat de verwachte uitstroom van de leerling is. De Venen kent drie uitstroomvarianten: A: beschut werk, B: werk, C: mbo
De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen.
De school vergelijkt deze informatie met de verwachte ontwikkeling.
De school stemt het onderwijs af op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen.
Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn.
De school vertaalt de analyse van stagnatie in het leerproces in plannen om achterstanden bij leerlingen te verhelpen.
De school geeft de leerlingen de begeleiding die zij nodig hebben om beter het onderwijsprogramma te kunnen doorlopen.
De school heeft de wijze waarop het onderwijs wordt afgestemd op de voortgang van de ontwikkeling van leerlingen in het schoolplan beschreven

Mentoren hebben twee keer per jaar coachgesprekken, waarin zij samen met de leerling doelen beschrijft in een IOP (individueel ontwikkelingsplan).

Kernstandaard OP3. Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

<i>Basiskwaliteit</i>
De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben.
De leraren zorgen ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau van leerlingen. In de eerste drie leerjaren wordt er groepsdoorbroken, op niveau lesstof aangeboden voor de vakken Nederlands en rekenen.
De aangeboden leerstof is logisch opgebouwd binnen een reeks van lessen alsook binnen één les.
De leraren creëren een leerklimaat waardoor leerlingen actief en betrokken zijn.
De leraar structureert met geschikte opdrachten en heldere uitleg het onderwijsaanbod zodanig dat de leerling zich het totale leerstofaanbod eigen kan maken.
De leraren stemmen de instructies, begeleiding, opdrachten en onderwijstijd af op de behoeften van groepen en/of individuele leerlingen.
De afstemming is zowel op ondersteuning als op uitdaging gericht, afhankelijk van de behoeften van leerlingen.
De school heeft haar beleid over het pedagogisch-didactisch handelen in het schoolplan geformuleerd.

Standaard OP4. Extra ondersteuning

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, ondersteuning en begeleiding

<i>Basiskwaliteit</i>
De school biedt leerlingen een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding gebaseerd op de mogelijkheden van de betreffende leerlingen.
Het aanbod, de ondersteuning en/of de begeleiding zijn gericht op een doorlopende ontwikkeling van de leerling.
De school evalueert periodiek of het aanbod het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.
De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden in aanvulling op het door het samenwerkingsverband beschreven niveau van basisondersteuning.
Na een op overeenkomst gericht overleg (oogo) met de ouders stellen ouders en school vast of een leerling extra ondersteuning nodig heeft.
De school heeft in het schoolplan beschreven op welke wijze het ondersteuningsprofiel wordt betrokken bij het onderwijskundig beleid

Standaard OP5. Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken

<i>Basiskwaliteit</i>
De school biedt een programma aan dat voldoet aan de wettelijke verplichte onderwijstijd.
De onderwijsactiviteiten worden verzorgd onder verantwoordelijkheid van diegenen die op grond van artikel 33 van de WVO onderwijs mogen verzorgen.

De onderwijstijd wordt onder verantwoordelijkheid van de school bewust gepland en verzorgd.
Leerlingen kunnen op de school ten minste 189 dagen onderwijs volgen.

Standaard OP6. Samenwerking

De school werkt samen met partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven

<i>Basiskwaliteit</i>
Voor leerlingen met extra ondersteuning werkt de school samen met het samenwerkingsverband passend onderwijs, en partners in de zorg.
Er is effectieve samenwerking met andere scholen in de gemeente en met de gemeente zelf over het bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen. Het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie in de maatschappij.
Er zijn symbiose trajecten vice versa mogelijk met scholen in de omgeving. (sbo Kleurryk, vso de Zwaai, vso Talryk, MBO, so Lyndensteyn en andere scholen indien gewenst.)
In overleg is inzetten van een buddy via externen mogelijk, mits het kortdurend en doelgericht wordt ingezet.

Kwaliteitsgebied schoolklimaat

Kernstandaard SK1. Veiligheid

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.

<i>Basiskwaliteit</i>
De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen in en om de school gedurende de schooldag.
De school monitort dit tenminste jaarlijks de beleving van de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen.
De school heeft een veiligheidsbeleid (beschreven in een document) gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Dit is verwerkt in het pedagogisch beleid van de school en verankerd in de dagelijkse praktijk.
Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren.
Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op.
Standaard onderwijsaanbod in de onderbouw om leerlingen weerbaarder en tools te bieden om gezamenlijk een veilig leerklimaat op school te scheppen d.m.v. methodieken Leefstijl en Rots&water. Deze lessen worden gegeven door daarvoor speciaal opgeleide docenten.
Mentor werkt actief aan positieve groepsvorming tijdens de mentoruren. Mentoren weten welke fases een groep doorloopt en kunnen eventuele interventies daarop aanpassen.